

Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (CETS 197)

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

Warsawa den 16 maj 2005

Ingress

Europarådets medlemsstater och övriga stater som har undertecknat denna konvention,

som beaktar att Europarådets ändamål är att uppnå en större enighet bland sina medlemsstater,

som anser att människohandel är ett brott mot de mänskliga rättigheterna och en kränkning av människans värdighet och integritet,

som anser att människohandel kan leda till slaveri för brottsoffren,

som anser att respekt för brottsoffers rättigheter, skydd av brottsoffer och åtgärder för att bekämpa människohandel måste vara övergripande mål,

som anser att alla åtgärder eller initiativ för att bekämpa människohandel måste vara icke-diskriminerande och beakta jämställdhetsperspektivet och barnets rättigheter,

som erinrar om att medlemsstaternas utrikesministrar i sina förklaringar vid ministerkommitténs ethundratolfta och ethundrafortonde möte den 14–15 maj 2003 respektive den 12–13 maj 2004 efterlyste kraftfullare insatser mot människohandel från Europarådets sida,

som beaktar 1950 års konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt protokollen till denna,

som beaktar följande rekommendationer från ministerkommittén till Europarådets medlemsstater: R (91) 11 om sexuellt utnyttjande av barn, barnpornografi och barnprostitution samt handel med barn och ungdomar, R (97) 13 om hot mot vittnen och den tilltalades rätt till försvar, R (2000) 11 om åtgärder mot handel med människor för sexuellt utnyttjande, R (2001) 16 om skydd av barn mot sexuellt utnyttjande, R (2002) 5 om skydd av kvinnor mot våld,

som beaktar följande rekommendationer från Europarådets parlamentariska församling: R 1325 (1997) om handel med kvinnor och påtvingad prostitution i Europarådets medlemsstater, R 1450 (2000) om våld mot kvinnor i Europa, R 1545 (2002) om en kampanj mot handel med kvinnor, R 1610 (2003) om migration kopplad till handel med kvinnor och prostitution, R 1611 (2003) om organhandel i Europa, R 1663 (2004) om slavarbete i hemmet: slaveri, au pairer och postorderfruar,

som beaktar Europeiska unionens råds (rådets) rambeslut av den 19 juli 2002 om bekämpande av människohandel, rådets rambeslut av den 15 mars 2001 om brottsoffrets ställning i straffrättsliga förfaranden samt rådets direktiv av den 29 april 2004 om uppehållstillstånd till tredjelandsmedborgare som har fallit offer för människohandel eller som har fått hjälp till olaglig invandring och vilka samarbetar med de behöriga myndigheterna,

som vederbörligen beaktar Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och dess tilläggsprotokoll om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, för att stärka det skydd dessa instrument ger och utveckla de normer som upprättas genom dem,

som vederbörligen beaktar övriga internationella rättsliga instrument av betydelse i fråga om åtgärder för bekämpning av människohandel,

som beaktar behovet av att utarbeta ett allsidigt, internationellt, rättsligt instrument med särskild inriktning på de mänskliga rättigheterna för människohandelns offer och att upprätta en särskild övervakningsmekanism,

har kommit överens om följande:

Kapitel I Syften, tillämpningsområde, icke-diskrimineringsprincip och definitioner

Artikel 1 – Konventionens syften

- 1 Denna konventions syften är
  - a att med respekt för jämställdheten förebygga och bekämpa människohandel,
  - b att med respekt för jämställdheten skydda brottsoffrens mänskliga rättigheter, att utforma en allsidig ram för skydd av och hjälp till brottsoffer och vittnen samt att säkerställa att utredningar och åtal genomförs effektivt, samt
  - c att främja internationellt samarbete när det gäller insatser mot människohandel.
- 2 Genom denna konvention inrättas en särskild övervakningsmekanism för att säkerställa att parterna effektivt tillämpar dess bestämmelser.

Artikel 2 – Tillämpningsområde

Prop. 2009/10:152

Bilaga 5

Denna konvention ska gälla alla former av människohandel, nationell eller gränsöverskridande, oberoende av dess eventuella samband med organiserad brottslighet.

Artikel 3 – Icke-diskrimineringsprincip

Parterna ska tillämpa bestämmelserna i denna konvention, särskilt om brottsoffers rätt att komma i åtnjutande av åtgärder för att skydda och främja deras rättigheter, utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt.

Artikel 4 – Definitioner

I denna konvention avses med

- a människohandel: rekrytering, transport, överföring, hysande eller mottagande av personer genom hot om eller bruk av våld eller andra former av tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, maktmissbruk eller missbruk av en persons utsatta belägenhet, eller givande eller mottagande av betalning eller förmåner för att erhålla samtycke från en person som har kontroll över en annan person i syfte att utnyttja denna person. Utnyttjande ska innebära åtminstone utnyttjande av andras prostitution eller andra former av sexuellt utnyttjande, tvångsarbete eller tvångstjänst, slaveri eller med slaveri jämförbara bruk och sedvänjor, trälldom eller avlägsnande av organ.
- b Samtycke från ett offer för människohandel till sådant åsyftat utnyttjande som anges i punkt a i denna artikel ska sakna betydelse om något av de medel som anges där har använts.
- c Rekrytering, transport, överföring, hysande eller mottagande av barn i syfte att utnyttja dessa ska betraktas som människohandel även om inget av de medel som anges i punkt a i denna artikel har använts.
- d barn: person under 18 års ålder.
- e brottsoffer: varje fysisk person som är utsatt för människohandel enligt definitionen i denna artikel.

Kapitel II Förebyggande, samarbete och andra åtgärder

Artikel 5 – Förebyggande av människohandel

- 1 Varje part ska vidta åtgärder för att införa eller stärka nationellt samarbete mellan de olika organ som ansvarar för att förebygga och bekämpa människohandel.

- 2 Varje part ska införa och/eller stärka effektiva riktlinjer och program för att förebygga människohandel genom t.ex. forskning, upplysning, kampanjer för höjande av medvetenhet och utbildning, sociala och ekonomiska initiativ samt utbildningsprogram med särskild inriktning på personer som riskerar att bli föremål för människohandel och personer som i sin yrkesverksamhet berörs av denna handel.
- 3 Varje part ska främja en ansats som grundas på mänskliga rättigheter, integrera jämställdhetsaspekter och utgå från barnets intressen när olika former av riktlinjer och program som avses i punkt 2 utformas, genomförs och utvärderas.
- 4 Varje part ska vidta de lämpliga åtgärder som kan behövas för att möjliggöra laglig migration, särskilt genom att berörda myndigheter sprider korrekt information om de villkor som gäller för laglig inresa på och vistelse inom dess territorium.
- 5 Varje part ska vidta särskilda åtgärder för att minska barns utsatthet för människohandel, särskilt genom att skapa en skyddande miljö för dem.
- 6 De åtgärder som vidtas i enlighet med denna artikel ska där så är lämpligt omfatta icke-statliga organisationer, andra berörda organisationer samt andra delar av det civila samhället som medverkar i att förebygga människohandel och att skydda eller hjälpa brottsoffer.

Artikel 6 – Åtgärder för att motverka efterfrågan

För att motverka den efterfrågan som främjar alla former av utnyttjande av människor, särskilt kvinnor och barn, och som leder till människohandel, ska varje part vidta eller stärka åtgärder inom lagstiftning, förvaltning, utbildning, socialt, kulturellt eller på annat sätt, bl.a. följande:

- a Forska om bästa tillämpningar, metoder och strategier.
- b Höja medvetenheten om mediernas och det civila samhällets ansvar och viktiga roll för att identifiera efterfrågan som en av de grundläggande orsakerna till människohandel.
- c Bedriva riktade upplysningskampanjer som vid behov innefattar bl.a. offentliga myndigheter och beslutsfattare.
- d I skolundervisningen för flickor och pojkar bedriva utbildningsprogram och vidta andra förebyggande åtgärder som betonar att genusbaserad åtskillnad och dess katastrofala konsekvenser inte kan accepteras samt betydelsen av jämställdhet och varje människas värde och integritet.

Artikel 7 – Åtgärder vid gränser

- 1 Utan att det påverkar internationella åtaganden avseende fri rörlighet för personer ska parterna så långt möjligt stärka sådana gränskontroller som kan behövas för att förebygga och upptäcka människohandel.
- 2 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra lämpliga åtgärder för att så långt möjligt förebygga att yrkesmässiga fraktförarens transportmedel används i sådan brottslig verksamhet som avses i denna konvention.
- 3 I förekommande fall och utan att det påverkar tillämpningen av gällande internationella konventioner ska bland dessa åtgärder ingå fastställande av skyldighet för yrkesmässiga fraktförare, innefattande varje transportföretag eller ägare eller brukare av transportmedel, att se till att alla passagerare innehar de resehandlingar som krävs för inresa i den mottagande staten.
- 4 Varje part ska i enlighet med sin nationella lag föreskriva påföljder vid överträdelse av den skyldighet som avses i punkt 3 i denna artikel.
- 5 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att, i enlighet med dess nationella lag, medge avvísning eller återkallelse av visering för personer som medverkar i förövande av brott som avses i denna konvention.
- 6 Parterna ska förstärka samarbetet mellan gränskontrollmyndigheterna, bl.a. genom att inrätta och upprätthålla direkta kommunikationskanaler.

Artikel 8 – Säkerhet och kontroll av handlingar

Varje part ska vidta nödvändiga åtgärder för att

- a se till att rese- eller identitetshandlingar som den utfärdar är av sådan kvalitet att de inte enkelt kan missbrukas, förfalskas eller olagligen ändras, kopieras eller utfärdas, och
- b skydda integriteten och säkerheten i de rese- eller identitetshandlingar som utfärdas av parten eller på dess vägnar samt förebygga att sådana handlingar framställs och utfärdas olagligt.

Artikel 9 – Handlingars äkthet och giltighet

En part ska, på begäran av en annan part, enligt sin nationella lag inom skälig tid kontrollera äktheten och giltigheten av rese- eller identitetshandlingar som har utfärdats eller påstås ha utfärdats i dess namn och som misstänks användas för människohandel.

Artikel 10 – Identifiering av brottsoffren

- 1 Varje part ska förse sina behöriga myndigheter med personal som är utbildad i och kvalificerad för att förebygga och bekämpa människohandel och att identifiera och bistå brottsoffer, inklusive barn, och ska se till att de olika myndigheterna samarbetar med varandra och med berörda hjälporganisationer, så att brottsoffer kan identifieras genom ett förfarande som vederbörligen beaktar den speciella situationen för kvinnor och barn som utsatts för brott och vid behov få uppehållstillstånd enligt bestämmelserna i artikel 14 i denna konvention.
- 2 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att identifiera brottsoffer, vid behov i samarbete med andra parter och berörda hjälporganisationer. Om de behöriga myndigheterna har skälig anledning anta att en person har blivit offer för människohandel, ska parten se till att personen inte avlägsnas från dess territorium förrän de behöriga myndigheterna har avslutat identifieringsförfarandet för offer för ett brott som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention och att personen i fråga får hjälp enligt artikel 12.1 och 12.2.
- 3 Om brottsoffrets ålder är obestämd och det finns skäl att tro att offret är ett barn, ska hon eller han antas vara ett barn och ges särskilt skydd i avvaktan på att åldern fastställs.
- 4 Så snart en underårig utan medföljande vuxen har identifierats som ett brottsoffer ska varje part
  - a sörja för att barnet företräds av en förmyndare, organisation eller myndighet som ska handla i barnets intresse,
  - b vidta nödvändiga åtgärder för att fastställa barnets identitet och nationalitet, samt
  - c göra sitt bästa för att söka rätt på barnets familj, om detta ligger i barnets intresse.

Artikel 11 – Skydd för privatlivet

- 1 Varje part ska skydda brottsoffrens privatliv och identitet. Personuppgifter om dem ska förvaras och användas enligt bestämmelserna i konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter (ETS 108).
- 2 Varje part ska vidta åtgärder för att särskilt tillse att identiteten eller uppgifter som möjliggör identifiering av ett barn som är brottsoffer inte offentliggörs genom medierna eller på andra vägar utom, i

undantagsfall, för att underlätta efterforskning av familjemedlemmar eller på annat sätt säkerställa barnets välfärd och skydd.

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

- 3 Varje part ska överväga att i enlighet med artikel 10 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, som den tolkas av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, vidta åtgärder som syftar till att främja att medierna värnar om brottsoffrens privatliv och identitet genom självreglering, genom införande av regler eller genom gemensam reglering.

Artikel 12 – Hjälp till brottsoffer

- 1 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att hjälpa brottsoffren med deras fysiska, psykiska och sociala återhämtning. Denna hjälp ska minst innefatta följande:
  - a En levnadsstandard som kan trygga deras uppehälle genom åtgärder som lämplig och trygg bostad samt psykologiskt och materiellt bistånd.
  - b Tillgång till akutsjukvård.
  - c Hjälp med översättning och tolkning vid behov.
  - d Rådgivning och upplysning, särskilt om deras lagliga rättigheter och de tjänster som står till deras förfogande, på ett språk som de kan förstå.
  - e Biträde så att deras rättigheter och intressen kan framföras och beaktas i lämpliga skeden av brottsmålsförfaranden mot förövare.
  - f Tillgång till utbildning för barn.
- 2 Varje part ska vederbörligen beakta brottsoffrets behov av trygghet och skydd.
- 3 Dessutom ska varje part svara för nödvändig medicinsk eller annan hjälp till brottsoffer som lagligen vistas inom dess territorium, saknar tillräckliga resurser och behöver sådan hjälp.
- 4 Varje part ska anta regler enligt vilka brottsoffer som lagligen vistas inom dess territorium ska beredas tillträde till arbetsmarknaden samt till yrkesutbildning och undervisning.
- 5 Varje part ska vid behov och på de villkor som anges i dess nationella lagstiftning samarbeta med icke-statliga organisationer, andra berörda organisationer eller medlemmar av det civila samhället som ägnar sig åt att bistå brottsoffer.

- 6 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att trygga att ett brottsoffers villighet att vittna inte uppställs som villkor för hjälp till vederbörande. Prop. 2009/10:152
Bilaga 5
- 7 Vid tillämpning av de bestämmelser som fastställs i denna artikel ska varje part lämna hjälp på grundval av samförstånd och information, med vederbörlig hänsyn till de särskilda behoven hos personer i en utsatt situation och till barns rättigheter med avseende på bostad, utbildning och lämplig hälsovård.

Artikel 13 – Period för återhämtning och eftertanke

- 1 Varje part ska i sin nationella lag fastställa en period på minst 30 dagar för återhämtning och eftertanke, om det finns skälig anledning att tro att den berörda personen är ett brottsoffer. Perioden ska vara så lång att personen kan återhämta sig och göra sig fri från människohandlarnas inflytande och/eller fatta ett välinformerat beslut om samarbete med de behöriga myndigheterna. Under denna period ska inget beslut om utvisning av personen kunna verkställas. Denna bestämmelse ska inte påverka den verksamhet som de behöriga myndigheterna bedriver i alla faser av de tillämpliga nationella förfarandena, särskilt när de utreder och väcker åtal för de berörda brotten. Under denna period ska parterna tillåta berörda personer att vistas inom deras territorium.
- 2 Under denna period ska de personer som avses i punkt 1 i denna artikel ha rätt till den hjälp som avses i artikel 12.1 och 12.2.
- 3 Parterna är inte bundna av att iaktta denna period om det strider mot den allmänna ordningen eller det konstateras att ställning som brottsoffer åberopas felaktigt.

Artikel 14 – Uppehållstillstånd

- 1 Varje part ska utfärda ett förnyelsebart uppehållstillstånd till brottsoffer i endera av följande situationer, eller i båda:
- a När den behöriga myndigheten anser att deras vistelse är nödvändig på grund av deras personliga situation.
  - b När den behöriga myndigheten anser att deras vistelse krävs för deras samarbete med de behöriga myndigheterna i utrednings- eller straffrättsliga förfaranden.
- 2 När uppehållstillstånd av rättsliga skäl krävs för brottsoffer som är barn, ska sådant utfärdas om det är för barnets bästa och vid behov förnyas på samma villkor.
- 3 Vägran att förnya ett uppehållstillstånd eller återkallelse av ett sådant ska följa föreskrifterna i partens nationella lag.

- 4 Om ett brottsoffer ansöker om någon annan form av uppehållstillstånd ska den berörda parten beakta att han eller hon har eller har haft ett uppehållstillstånd enligt punkt 1.
- 5 Med hänsyn till parternas åtaganden enligt artikel 40 i denna konvention ska varje part se till att beviljande av tillstånd enligt denna bestämmelse inte ska påverka rätten att söka och få asyl.

Artikel 15 – Gottgörelse och rätt till skadestånd

- 1 Varje part ska se till att brottsoffer, från deras första kontakt med de behöriga myndigheterna och på ett språk som de kan förstå, har tillgång till upplysningar om rättsliga och administrativa förfaranden av betydelse.
- 2 Varje part ska i sin nationella lag fastställa rätt till rättsligt stöd och fri rättshjälp för brottsoffer enligt bestämmelserna i dess nationella lag.
- 3 Varje part ska i sin nationella lag fastställa brottsoffers rätt till gottgörelse från förövarna.
- 4 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att garantera gottgörelse till brottsoffer enligt bestämmelserna i dess nationella lag, exempelvis genom inrättande av en fond för gottgörelse till brottsoffer eller åtgärder eller program för socialt bistånd och social återanpassning av brottsoffer, som kan finansieras med medel som härrör från tillämpning av åtgärder som avses i artikel 23.

Artikel 16 – Brottsoffrens repatriering och återvändande

- 1 Den part i vilken ett brottsoffer är medborgare eller hade permanent uppehållstillstånd vid tiden för inresan på den mottagande partens territorium ska, med vederbörlig hänsyn till personens rättigheter, säkerhet och värdighet, underlätta och godta personens återvändande utan oberättigat eller oskäligt dröjsmål.
- 2 När en part återsänder ett brottsoffer till en annan stat ska detta ske med vederbörlig hänsyn till personens rättigheter, säkerhet och värdighet och till läget i eventuella rättsliga förfaranden knutna till den omständigheten att personen är ett offer för människohandel, och återvändandet ska helst ske frivilligt.
- 3 På begäran av en mottagande part ska en anmodad part bekräfta om en person är dess medborgare eller hade tillstånd att vistas permanent inom dess territorium vid tiden för inresan på den mottagande partens territorium.
- 4 För att underlätta att ett offer för människohandel som saknar korrekta handlingar återvänder, ska den part i vilken den personen är

medborgare eller hade permanent uppehållstillstånd vid tiden för inresan på den mottagande statens territorium gå med på att, på begäran av den mottagande parten, utfärda sådana resehandlingar eller sådant annat tillstånd som kan behövas för att personen ska kunna resa in på och återvända till dess territorium.

- 5 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att inrätta repatrieringsprogram under medverkan av berörda nationella eller internationella institutioner och icke-statliga organisationer. Syftet med dessa program är att förebygga att personer åter blir brottsoffer. Varje part bör göra allt som står i dess makt för att främja brottsoffrens återinträde i samhällslivet i den stat de återvänder till, inklusive återinträde i undervisningssystemet och på arbetsmarknaden, särskilt genom förvärvande och förbättring av yrkesskicklighet. Program för barn bör innefatta rätt till utbildning och åtgärder för att trygga lämplig vård eller mottagande av familjen eller lämpliga vårdstrukturer.
- 6 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att, där så är lämpligt i samarbete med andra berörda parter, bereda brottsoffer tillgång till kontaktinformation om organ som kan hjälpa dem i det land till vilket de återsänds eller repatrieras, t.ex. funktioner för upprätthållande av lag och ordning, icke-statliga organisationer, jurister som kan ge råd samt inrättningar för social välfärd.
- 7 Brottsoffer som är barn ska inte återsändas till en stat om en risk- och säkerhetsbedömning tyder på att ett sådant återvändande inte skulle vara bäst för barnet.

Artikel 17 – Jämställdhet

Varje part ska, när den vidtar åtgärder som avses i detta kapitel, sträva efter att främja jämställdhet och tillämpa jämställdhetsintegrering i åtgärdernas utformning, tillämpning och utvärdering.

Kapitel IV Materiell straffrätt

Artikel 18 – Kriminalisering av människohandel

Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att konstatera att sådana gärningar som avses i artikel 4 i denna konvention är brottsliga när de begås uppsåtligen.

Artikel 19 – Kriminalisering av användningen av ett brottsoffers tjänster

Varje part ska överväga att anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att i dess nationella lagstiftning fastställa att användning av tjänster som är föremål för sådant utnyttjande som avses i artikel 4 a i

denna konvention med vetskap om att personen är ett offer för människohandel, är en brottslig gärning.

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

Artikel 20 – Kriminalisering av gärningar som rör rese- eller identitetshandlingar

Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att konstatera att följande gärningar är brottsliga när de begås uppsåtligen och i syfte att möjliggöra människohandel:

- a att förfälska en rese- eller identitetshandling,
- b att anskaffa eller tillhandahålla en sådan handling,
- c att behålla, undanröja, dölja, skada eller förstöra en annan persons rese- eller identitetshandling.

Artikel 21 – Försök, medhjälp eller främjande

- 1 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att konstatera att uppsåtlig hjälp till eller främjande av att någon av de handlingar som anges i artiklarna 18 och 20 i denna konvention begås är brottsliga gärningar.
- 2 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att konstatera att försök att begå någon av de handlingar som anges i artiklarna 18 och 20 a i denna konvention är brottsliga gärningar.

Artikel 22 – Juridiska personers ansvar

- 1 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att se till att en juridisk person kan ställas till ansvar för en gärning som är brottslig enligt denna konvention och som begås för den juridiska personens vinning av en fysisk person som handlar antingen individuellt eller som en del av den juridiska personens organ och som har en ledande ställning inom den juridiska personen som grundas på endera av följande:
  - a Fullmakt att företräda den juridiska personen.
  - b Befogenhet att fatta beslut för den juridiska personens räkning.
  - c Befogenhet att utöva kontroll inom den juridiska personen.
- 2 Utöver de fall som avses i punkt 1, ska varje part vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att en juridisk person kan ställas till ansvar om brist på överinseende eller kontroll av en fysisk person som avses i punkt 1 har gjort det möjligt att föröva en gärning som är brottslig enligt denna konvention för den juridiska personens vinning genom en fysisk person som handlar på dess vägnar.

- 3 Beroende på partens rättsliga principer kan en juridisk persons ansvar vara straffrättsligt, civilrättsligt eller förvaltningsrättsligt.
- 4 Detta ansvar ska inte påverka det straffrättsliga ansvaret för de fysiska personer som har begått brottet.

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

Artikel 23 – Påföljder och åtgärder

- 1 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att de brottsliga gärningar som konstateras enligt artiklarna 18–21 ska kunna beläggas med effektiva, proportionella och avskräckande påföljder. Dessa påföljder ska för brottsliga gärningar som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention, när de begås av fysiska personer, innebära straff som medför frihetsberövande och som kan föranleda utlämning.
- 2 Varje part ska se till att juridiska personer som ställs till ansvar enligt artikel 22 ska bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder eller åtgärder, inklusive ekonomiska påföljder.
- 3 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att den ska kunna förverka eller på annat sätt undanröja hjälpmedel för och vinning av brott enligt artiklarna 18 och 20 a i denna konvention, eller egendom till ett värde som motsvarar sådan vinning.
- 4 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att den ska kunna tillfälligt eller permanent stänga en inrättning som har använts för att genomföra människohandel, utan att detta ska påverka rättigheter för tredje person i god tro, eller för att tillfälligt eller permanent vägra gärningsmannen att bedriva den verksamhet inom vilken brottet förövades.

Artikel 24 – Försvårande omständigheter

När påföljd för brott som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention fastställs ska varje part se till att följande betraktas som försvårande omständigheter:

- a Att brottet uppsåtligen eller genom grov oaksamhet har äventyrat offrets liv.
- b Att brottet har begåtts mot ett barn.
- c Att brottet har begåtts av en offentlig tjänsteman vid utövning av tjänsten.
- d Att brottet har begåtts inom ramen för en brottslig organisation.

Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som skapar möjlighet att beakta lagakraftvunna domar som utdömts av en annan part och som avser brott mot denna konvention när påföljden fastställs.

Artikel 26 – Bestämmelse om straffrihet

Varje part ska enligt grundprinciperna i dess rättssystem bereda möjlighet att avstå från att utdöma straff mot brottsoffer för deras inblandning i olaglig verksamhet om denna har skett av tvång.

Kapitel V Utredning, åtal och processrätt

Artikel 27 – Ansökningar ex parte och ex officio

- 1 Varje part ska se till att utredningar av eller åtal för brott enligt denna konvention ska vara oberoende av ett brottsoffers anmälan eller anklagelse, i varje fall då brottet helt eller delvis begåtts inom partens territorium.
- 2 Varje part ska se till att offer för ett brott som begåtts inom territorium som tillhör en annan part än den där de vistas får klaga hos de behöriga myndigheterna i den stat där de har sin hemvist. Den behöriga myndighet hos vilken klagan förs ska, om den inte själv är behörig i detta hänseende, utan dröjsmål överlämna den till den behöriga myndigheten i den part inom vars territorium brottet begicks. Klagan ska handläggas i enlighet med nationell lag i den part där brottet begicks.
- 3 Varje part ska genom lagstiftning eller andra åtgärder enligt de bestämmelser som fastställs i dess nationella lag ge varje grupp, stiftelse, förening eller icke-statlig organisation som strävar efter att bekämpa människohandel eller skydda de mänskliga rättigheterna möjlighet att hjälpa och/eller stödja brottsoffret, om detta så önskar, under straffrättsliga förfaranden som rör ett sådant brott som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention.

Artikel 28 – Skydd av brottsoffer, vittnen och personer som samarbetar med de rättsvårdande myndigheterna

- 1 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att ge effektivt och lämpligt skydd mot eventuella repressalier eller hot, särskilt under loppet av och efter en utredning om och åtal mot förövare, åt:
  - a brottsoffer,
  - b i tillämpliga fall, personer som rapporterar sådana brottsliga gärningar som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention

- eller på annat sätt samarbetar med de instanser som genomför utredningen eller åtalet,
- c vittnen som avlägger vittnesmål rörande sådana brottsliga gärningar som konstateras enligt artikel 18 i denna konvention,
  - d vid behov, familjemedlemmar till personer som avses i a och c.
- 2 Varje part ska anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att säkerställa och ge skydd av olika slag. Detta kan innefatta fysiskt skydd, förflyttning, identitetsbyte och hjälp med att skaffa anställning.
  - 3 Ett brottsoffer som är barn ska ges särskilt skydd med beaktande av barnets intresse.
  - 4 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att vid behov ge medlemmar av grupper, stiftelser, föreningar eller icke-statliga organisationer som bedriver sådan verksamhet som avses i artikel 27.3 lämpligt skydd mot eventuella repressalier eller hot, särskilt under och efter en utredning om och åtal mot förövare.
  - 5 Varje part ska överväga att ingå avtal eller arrangemang med andra stater för att tillämpa denna artikel.

Artikel 29 – Specialiserade myndigheter och samordningsorgan

- 1 Varje part ska uppdra åt personer eller enheter att särskilt inrikta sig på att bekämpa människohandel och skydda vittnen. Sådana personer eller enheter ska ha det oberoende som krävs i enlighet med de grundläggande principerna i partens rättssystem för att kunna fullgöra sina uppgifter effektivt och fritt från obehörigt tryck. Sådana personer eller personalen i sådana enheter ska ha lämplig utbildning och tillräckliga ekonomiska resurser för sina uppgifter.
- 2 Varje part ska vidta de åtgärder som kan behövas för att samordna sina regeringsdepartement och andra offentliga organs riktlinjer och åtgärder mot människohandel, i lämpliga fall genom att inrätta samordningsorgan.
- 3 Varje part ska utbilda eller stärka utbildningen av berörd personal om förebyggande och bekämpning av människohandel och om mänskliga rättigheter. Denna utbildning kan vara specialinriktad för varje organ och ska i förekommande fall inriktas på metoder som används för att förebygga sådan handel, väcka åtal mot förövarna och skydda brottsoffrens rättigheter, inklusive skydd av brottsoffren mot förövarna.
- 4 Varje part ska överväga att tillsätta nationella rapportörer eller andra verktyg för att övervaka statliga institutioners brottsbekämpning och tillämpningen av kraven på nationell lagstiftning.

Artikel 30 – Domstolsförhandlingar

Prop. 2009/10:152

Bilaga 5

I enlighet med konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, särskilt artikel 6, ska varje part anta lagstiftning eller vidta andra åtgärder som kan behövas för att i domstolsförhandlingar tillvarata:

- a skyddet av brottsoffrens privatliv och, vid behov, deras identitet, och
- b brottsoffrens säkerhet och skydd mot hot,

enligt bestämmelserna i dess nationella lag och, när brottsoffren är barn, genom att särskilt sörja för barnens behov och trygga deras rätt till särskilt skydd.

Artikel 31 – Domsrätt

- 1 Varje part ska anta lagstiftning och vidta andra åtgärder som kan behövas för att utöva jurisdiktion över brott som konstateras enligt denna konvention när brottet förövas
  - a inom dess territorium,
  - b ombord på ett fartyg som för den partens flagg,
  - c ombord på ett luftfartyg som är registrerat enligt den partens lagar,
  - d av någon av dess medborgare eller av en statslös person med fast bostadsort inom dess territorium, om brottet är straffbart enligt straffrätten där det begicks eller om brottet begås utanför en stats territoriella jurisdiktion, eller
  - e mot någon av dess medborgare.
- 2 Varje part kan vid undertecknandet eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument, i en förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, förklara att den förbehåller sig rätten att inte tillämpa, eller att endast i särskilda fall eller under särskilda förhållanden tillämpa jurisdiktionsreglerna i punkt 1 d och 1 e i denna artikel, eller någon del av dem.
- 3 Varje part ska vidta de åtgärder som kan behövas för att utöva jurisdiktion över de brott som omfattas av denna konvention när en person som misstänks för brott vistas inom dess territorium och parten inte utlämnar personen i fråga till en annan part, enbart på grund av personens nationalitet, sedan en begäran om utlämning mottagits.

- 4 När fler än en part gör anspråk på jurisdiktion över ett påstått brott som konstateras i enlighet med denna konvention, ska de berörda parterna vid behov samråda för att bestämma den lämpligaste jurisdiktionen för åtal. Prop. 2009/10:152
Bilaga 5
- 5 Utan att tillämpningen av allmänna internationella rättsprinciper påverkas ska denna konvention inte utesluta att straffrättslig jurisdiktion utövas av en part i enlighet med dess nationella lag.

Kapitel VI Internationellt samarbete och samarbete med det civila samhället

Artikel 32 – Allmänna principer och åtgärder för internationellt samarbete

Parterna ska så långt möjligt samarbeta med varandra enligt bestämmelserna i denna konvention och med användande av tillämpliga internationella och regionala instrument, arrangemang som gjorts på grundval av enhetlig eller ömsesidig lagstiftning och nationella lagar, i syfte att:

- förebygga och bekämpa människohandel,
- skydda och stödja brottsoffer, samt
- utreda eller inleda förfaranden mot brott som konstateras i enlighet med denna konvention.

Artikel 33 – Åtgärder beträffande personer som utsatts för hot eller saknas

- 1 När en part med stöd av upplysningar som den förfogar över har skälig anledning att tro att det finns en omedelbar fara för liv, frihet eller fysisk integritet för en person som avses i artikel 28.1 inom en annan parts territorium, ska den part som har upplysningarna i ett sådant nödläge omedelbart lämna dem till den senare parten, så att lämpliga skyddsåtgärder kan vidtas.
- 2 Parterna i denna konvention kan överväga att förstärka sitt samarbete för att söka efter saknade personer, särskilt saknade barn, om tillgängliga upplysningar ger dem anledning tro att vederbörande är offer för människohandel. I detta syfte kan parterna träffa bilaterala eller multilaterala avtal med varandra.

- 1 Den anmodade parten ska utan dröjsmål upplysa den begärande parten om det slutliga resultatet av åtgärder som vidtas enligt detta kapitel. Den anmodade parten ska också utan dröjsmål upplysa den begärande parten om eventuella omständigheter som gör att den önskade åtgärden inte kan utföras eller kan avsevärt försenas.
- 2 En part kan utan föregående begäran inom ramen för sin nationella lag till en annan part lämna upplysningar som den fått i sina egna utredningar, om den anser att avslöjande av dessa upplysningar kan hjälpa den mottagande parten att inleda eller genomföra utredningar eller förfaranden om brott som konstateras enligt denna konvention eller som kan ge anledning till en begäran om samarbete från den parten enligt detta kapitel.
- 3 Innan sådana upplysningar lämnas, kan den meddelande parten begära att de hålls förtroliga eller används endast på vissa villkor. Om den mottagande parten inte kan tillmötesgå en sådan begäran ska den meddela detta till den upplysande parten, som då ska avgöra om upplysningarna ändå bör lämnas. Om den mottagande parten tar emot upplysningarna på vissa villkor ska den vara bunden av dessa.
- 4 Alla upplysningar som begärs rörande artiklarna 13, 14 och 16 och som behövs för att tillgodose de rättigheter som dessa artiklar ger ska lämnas utan dröjsmål på begäran av den berörda parten med vederbörlig hänsyn till artikel 11 i denna konvention.

Artikel 35 – Samarbete med det civila samhället

Varje part ska uppmana statliga myndigheter och offentliga tjänstemän att samarbeta med icke-statliga organisationer, andra berörda organisationer och medlemmar av det civila samhället för att bilda strategiska partnerskap inriktade på att uppnå syftet med denna konvention.

Kapitel VII – Övervakningsmekanism

Artikel 36 – Expertgrupp för bekämpning av människohandel

- 1 Expertgruppen för bekämpande av människohandel (the Group of experts on action against trafficking in human beings, nedan kallad "GRETA") ska övervaka parternas tillämpning av denna konvention.
- 2 GRETA ska bestå av minst 10 och högst 15 ledamöter, varvid jämställdhet och geografisk jämvikt samt tvärvetenskaplig sakkunskap ska beaktas. Partskommittén ska välja ledamöterna för en mandatperiod av fyra år, som ska kunna förnyas en gång, bland medborgare i de stater som är parter i denna konvention.

3 Valet av ledamöter till GRETA ska grundas på följande principer:

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

- a Ledamöterna ska väljas bland personer med gott moraliskt anseende och erkänd kompetens när det gäller mänskliga rättigheter, hjälp till och skydd av brottsoffer samt bekämpande av människohandel, eller som har yrkeserfarenhet på de områden som denna konvention omfattar.
  - b De ska delta i personlig kapacitet, vara oberoende och opartiska i utövandet av sina funktioner och vara tillgängliga så att de kan uppfylla sina åligganden på ett effektivt sätt.
  - c Det får inte finnas två ledamöter av GRETA som är medborgare i samma stat.
  - d Ledamöterna bör företräda de viktigaste rättssystemen.
- 4 Förfarandet för val av ledamöter av GRETA ska inom ett år efter denna konventions ikraftträdande fastställas av ministerkommittén efter samråd med parterna i konventionen, sedan dessa gett sitt enhälliga samtycke. GRETA ska anta sin egen arbetsordning.

Artikel 37 – Partskommitté

- 1 Partskommittén ska bestå av företrädarna i Europarådets ministerkommitté från de medlemsstater som är parter i konventionen och företrädare för parter i konventionen som inte är medlemmar av Europarådet.
- 2 Partskommittén ska sammankallas av Europarådets generalsekreterare. Dess första möte ska hållas inom ett år efter denna konventions ikraftträdande för att välja ledamöterna av GRETA. Partskommittén ska sedan sammanträda på begäran av en tredjedel av parterna, GRETA:s ordförande eller generalsekreteraren.
- 3 Partskommittén ska anta sin egen arbetsordning.

Artikel 38 – Utvärderingsförfarande

- 1 Utvärderingsförfarandet ska gälla parterna i konventionen och uppdelas i omgångar vilkas längd ska bestämmas av GRETA. Vid början av varje omgång ska GRETA välja de särskilda bestämmelser som ska ligga till grund för utvärderingen.
- 2 GRETA ska fastställa det lämpligaste sättet att genomföra denna utvärdering. Bl.a. kan GRETA anta ett frågeformulär för varje utvärderingsomgång som kan ligga till grund för utvärderingen av parternas tillämpning av konventionen. Frågeformuläret ska ställas till alla parter, och dessa ska besvara det och eventuella andra krav på upplysningar från GRETA.

- 3 GRETA får begära upplysningar från det civila samhället.
- 4 GRETA får som stöd ordna länderbesök i samarbete med nationella myndigheter och den ”kontaktperson” som dessa utnämnt och, vid behov, med biträde av oberoende nationella experter. Vid dessa besök får GRETA ta hjälp av specialister inom särskilda områden.
- 5 GRETA ska utarbeta ett rapportutkast med dess analys av tillämpningen av de bestämmelser som ligger till grund för utvärderingen och GRETA:s råd och förslag om hur den berörda parten kan behandla påträffade problem. Rapportutkastet ska överlämnas till den granskade parten för kommentarer. GRETA ska beakta partens kommentarer när rapporten utarbetas.
- 6 På denna grund ska GRETA anta sin rapport och sina slutsatser om de åtgärder som den berörda parten vidtagit för att tillämpa konventionens bestämmelser. Rapporten och slutsatserna ska skickas till den berörda parten och till partskommittén. GRETA:s rapport och slutsatser ska offentliggöras sedan de antagits, tillsammans med eventuella kommentarer från den berörda parten.
- 7 Utan att tillämpningen av förfarandet i punkterna 1–6 i denna artikel påverkas, får partskommittén på grundval av rapporten och GRETA:s slutsatser anta de rekommendationer som riktas till parten ifråga a) om de åtgärder som ska vidtas för att genomföra GRETA:s slutsatser, om så är nödvändigt med fastställande av ett datum då upplysningar om att de genomförts ska vara inlämnade, och b) i syfte att främja samarbetet med parten ifråga för en riktig tillämpning av denna konvention.

Kapitel VIII Samband med andra internationella instrument

Artikel 39 – Samband med tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet

Denna konvention ska inte påverka de rättigheter och skyldigheter som följer av bestämmelserna i tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, utan tanken är att den ska stärka det skydd protokollet ger och utveckla de normer som ges i detta.

Artikel 40 – Samband med andra internationella instrument

- 1 Denna konvention ska inte påverka rättigheter och skyldigheter enligt andra internationella instrument i vilka parterna i denna konvention är parter eller kommer att bli parter och som innehåller

bestämmelser i frågor som styrs av denna konvention och som tryggar bättre skydd och hjälp till offer för människohandel.

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

- 2 Parterna i konventionen kan ingå bilaterala eller multilaterala överenskommelser med varandra i frågor som denna konvention behandlar i syfte att göra tillägg till eller stärka dess bestämmelser eller underlätta tillämpningen av dess principer.
- 3 Parter som är medlemmar av Europeiska unionen ska i sina inbördes förbindelser tillämpa gemenskapens och Europeiska unionens regler, i den mån sådana finns, som styr den särskilda fråga som avses och som är tillämpliga på det enskilda fallet, utan att detta ska inkräkta på denna konventions mål och syfte eller dess fulla tillämpning på andra parter.
- 4 Ingenting i denna konvention ska påverka staters och enskildas rättigheter, skyldigheter och ansvar enligt internationell rätt, inbegripet internationell humanitär rätt, internationella lagar om mänskliga rättigheter och särskilt, i den mån de är tillämpliga, 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingars rättsliga ställning och principen om icke-avvisning i dessa.

Kapitel IX Ändringar i konventionen

Artikel 41 – Ändringar

- 1 Alla förslag till ändring i denna konvention som en part lämnar in ska sändas till Europarådets generalsekreterare, som ska vidarebefordra dem till Europarådets medlemsstater, undertecknande stater, stater som är parter, Europeiska gemenskapen, varje stat som erbjudits underteckna konventionen enligt bestämmelserna i artikel 42 samt varje stat som erbjudits att ansluta sig till konventionen enligt bestämmelserna i artikel 43.
- 2 Varje ändring som en part har föreslagit ska meddelas GRETA, som ska lämna sitt yttrande över den föreslagna ändringen till ministerkommittén.
- 3 Ministerkommittén ska överväga den föreslagna ändringen och det yttrande som GRETA lämnat och kan anta ändringen sedan parterna i denna konvention efter samråd gett sitt enhälliga samtycke.
- 4 Texten till varje ändring som ministerkommittén antar enligt punkt 3 i denna artikel ska vidarebefordras till parterna för godkännande.
- 5 Varje ändring som antas enligt punkt 3 i denna artikel ska träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om en månad efter den dag då samtliga parter har underrättat generalsekreteraren om att de godtagit ändringen.

Kapitel X – Slutbestämmelser

Artikel 42 – Undertecknande och ikraftträdande

- 1 Denna konvention ska vara öppen för undertecknande av Europarådets medlemsstater, de icke-medlemsstater som har deltagit i dess utarbetande och Europeiska gemenskapen.
- 2 Denna konvention ska ratificeras, godtas eller godkännas. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument ska deponeras hos Europarådets generalsekreterare.
- 3 Denna konvention ska träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då tio undertecknande stater, av vilka minst åtta är medlemsstater i Europarådet, har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av konventionen enligt bestämmelserna i punkt 2.
- 4 För varje stat som nämns i punkt 1 eller Europeiska gemenskapen som senare ger sitt samtycke till att vara bunden av konventionen ska denna träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då dess ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument deponerades.

Artikel 43 – Anslutning till konventionen

- 1 Sedan denna konvention trätt i kraft kan Europarådets ministerkommitté, efter samråd med parterna i konventionen och efter att ha fått deras enhälliga samtycke, erbjuda en stat som inte är medlem av Europarådet och som inte har deltagit i utarbetandet av konventionen att ansluta sig till den genom ett beslut som tas med den majoritet som föreskrivs i artikel 20 d i Europarådets stadga och genom enhälligt beslut av ombuden för de fördragsslutande stater som är berättigade att vara ledamöter i ministerkommittén.
- 2 För varje stat som ansluter sig till konventionen ska denna träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då dess anslutningsinstrument deponerades hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 44 – Territoriell tillämpning

- 1 Varje stat eller Europeiska gemenskapen kan när den undertecknar denna konvention eller när den deponerar sitt ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument ange för vilket eller vilka territorier konventionen ska gälla.
- 2 Varje part kan vid en senare tidpunkt, genom en förklaring ställd till Europarådets generalsekreterare, utvidga konventionens tillämpning till varje annat territorium som anges i förklaringen och för vars internationella förbindelser den är ansvarig eller för vars räkning den

är bemyndigad att ingå förpliktelser. För ett sådant territorium ska konventionen träda i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då generalsekreteraren mottog förklaringen.

- 3 Varje förklaring som har lämnats enligt de båda föregående punkterna får återtas med avseende på ett i förklaringen angivet territorium genom en anmälan ställd till Europarådets generalsekreterare. Återtagandet ska gälla från och med den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 45 – Förbehåll

Inga förbehåll får göras med avseende på någon bestämmelse i denna konvention med undantag av förbehållet till artikel 31.2.

Artikel 46 – Uppsägning

- 1 En part får när som helst säga upp denna konvention genom en anmälan ställd till Europarådets generalsekreterare.
- 2 Uppsägningen ska gälla från och med den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då generalsekreteraren mottog underrättelsen.

Artikel 47 – Underrättelser

Europarådets generalsekreterare ska underrätta Europarådets medlemsstater, alla undertecknande stater, stater som är parter, Europeiska gemenskapen, varje stat som erbjudits underteckna denna konvention enligt bestämmelserna i artikel 42 samt varje stat som erbjudits att ansluta sig till konventionen enligt bestämmelserna i artikel 43 om:

- a undertecknanden,
- b deponering av ratifikations-, godtagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument,
- c datum för konventionens ikraftträdande enligt artiklarna 42 och 43,
- d ändringar som antagits enligt artikel 41 och datum för deras ikraftträdande,
- e uppsägningar i enlighet med bestämmelserna i artikel 46,
- f andra akter, underrättelser eller meddelanden som rör konventionen, samt
- g förbehåll gjorda enligt artikel 45.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna konvention.

Prop. 2009/10:152
Bilaga 5

Upprättad i Warszawa den 16 maj 2005 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar, som ska deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare ska överlämna en bestyrkt kopia till var och en av Europarådets medlemsstater, till de icke-medlemsstater som har deltagit i utarbetandet av denna konvention, till Europeiska gemenskapen samt till varje stat som erbjudits att ansluta sig till konventionen.